

Na twee droge voorjaren veel meer paardenbloemen op sommige melkveebedrijven.

Paardenbloem: kruid of onkruid?

De mogelijke ondersteuning van de leverfunctie van het melkvee is voor de melkveehouderij een belangrijk aspect van de paardenbloem.

Al in 2010 heeft het droge voorjaar geleid tot vertraging in de groei van gras en klaver. Dit gaf de paardenbloem optimaal de kans om zaad te zetten en zich te vestigen. In dit artikel de resultaten van onderzoek uit 2011.

TEKST EN FOTO'S NICK VAN EEKEREN EN COEN TER BERG

De paardenbloem produceert met name zaad in de tweede helft van mei. In 2010 kon de paardenbloem zich door een schraal en droog voorjaar, met weinig concurrentie van het gras, makkelijk ontwikkelen en zaad zetten. Het zaad van de paardenbloem heeft meestal een kiemkracht van meer dan 90% en kiemt vrijwel meteen. Nieuwe kiemplantjes van paardenbloem vestigen zich vooral in een open zode in de tweede helft van mei. Een zware eerste snede die pas eind mei gemaaid wordt en een holle zode achterlaat, zijn optimale omstandigheden voor vestiging van paardenbloemen.

Opbrengst

Onderzoek in Duitsland geeft aan dat de paardenbloem pas tot een opbrengstderving van grasland leidt bij een aandeel van meer dan 25% in de droge stof. In Duitsland wordt paardenbloem tot een aandeel van 10% hoog gewaardeerd in het grasland omdat het tot de zogenaamde melkkruiden

wordt gerekend. In het voorjaar van 2011 is op een melkveebedrijf op zandgrond het effect gemeten van het aandeel paardenbloemen op de opbrengst van de eerste snede in een grasland met witte klaver. Door de rechtopstaande groei van de paardenbloem in het voorjaar zagen we hier een stijgende opbrengst met een hoger aandeel paardenbloemen. Mogelijk is dit in vervolgsnede anders omdat het dan meer plat groeit en het gras wegdrukt. Ook zagen we op dit bedrijf een negatief verband tussen het aandeel paardenbloem in de eerste snede en het aandeel witte klaver. Zie Grafiek.

Voederwaarde

In het voorjaar van 2011 zijn ook metingen gedaan aan de voederwaarde en het mineralengehalte (zie tabel 1 en 2). Met een lager aandeel ruwe celstof van paardenbloem ten opzichte van gras is de verteerbaarheid en VEM-waarde redelijk vergelijkbaar met gras en klaver. Het ruw eiwitgehalte is duidelijk lager dan van gras en witte klaver. Ondanks een lager eiwitgehalte is het suikergehalte ook laag. Hoewel bekend is dat de meeste kruiden hogere mineralengehalten hebben dan gras kwam dit niet naar voren bij de paardenbloem. Alleen het kaliumgehalte was duidelijk hoger. Een hoger kaliumgehalte in een gewas drukt vaak weer andere kationen als natrium en magnesium. Ook duidelijk is het gebruikelijke hoge calciumgehalte van witte klaver. Bij de andere mineralen (mangaan, zink, koper, cobalt, seleen, zwavel) kwamen geen duidelijke verschillen tussen de gewassen naar voren.

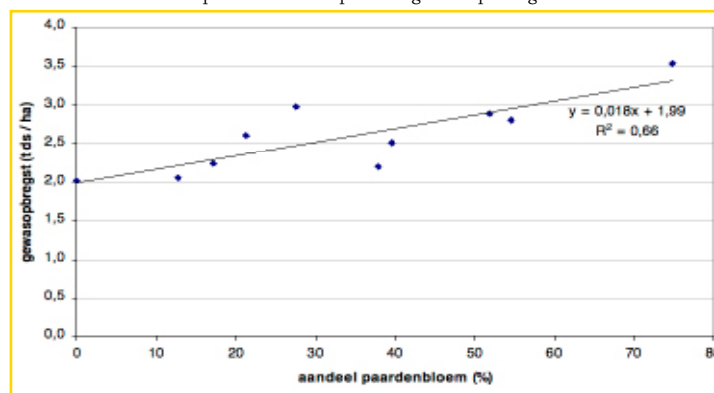

De dikke wortels van paardenbloem koloniseren in het voorjaar snel de bodem en zijn daarmee voor bodemontwikkeling aanwendend op het fijne wortelstelsel van gras

Diergezondheid

De bitterstof in het blad van de paardenbloem is in de geneeskunde met name bekend vanwege zijn functie bij lever- en nieraandoeningen en zijn urine-afdrijvende werking. Niet voor niets heet paardenbloem in het Frans 'Pis en Lit' (pis-in-bed). Veehouders geven wel aan dat urine van koeien donkerder kleurt bij meer paardenbloemen in de wei. Eén veehouder gaf aan dat zijn beesten er dunner

Grafiek: Effect aandeel paardenbloem op de droge stofopbrengst van de eerste snede

Tabel 1: Voederwaarde van gras, paardenbloem en witte klaver

Gewas	VEM	DVE	OEB	Ruw eiwi	Ruwe cels	Ruw as	VCOS	Suiker
								g/kg ds
Gras	990	97	21	184	219	107	82,7	144
Paardenbloem	966	87	-3	150	170	136	82,6	111
Witte klaver	1005	109	84	259	163	91	83,7	116

Tabel 2: Enkele mineralengehalte van gras, paardenbloem en witte klaver

Gewas	Natrium	Kalium	Magnesium	Calcium	Fosfor
Gras	2,2	37	2,5	3,8	4,3
Paardenbloem	1,5	45	3,3	5,2	4
Witte klaver	2,3	31	4,3	10,9	3,7

van op de mest raakten. Mogelijk speelt hier het lager ruwe celstofgehalte in paardenbloem en het voorjaarsgras in het algemeen een rol.

Conclusies

- De explosieve ontwikkeling van paardenbloemen op sommige melkveebedrijven lijkt terug te voeren op de schrale en droge voorjaars van 2010 en 2011.
- Voor opbrengst op de korte termijn hoeft paardenbloem niet negatief uit te pakken. Mogelijk heeft het een negatieve invloed op het klaveraandeel.
- Voederwaardetechnisch heeft de paardenbloem een lager eiwitgehalte dan gras en klaver, maar de verteerbaarheid en energiewaarde zijn vergelijkbaar.
- De mineralensamenstelling is vergelijkbaar met gras en niet specifiek aanvullend.
- De mogelijke ondersteuning van de leverfunctie van het melkvee is voor de melkveehouderij een belangrijk aspect van de paardenbloem.
- Paardenbloem lijkt mogelijk wel de wens van veel biologische veehouders te vervullen om te werken aan een kruidenrijk grasland. Mogelijk moeten we hier in de toekomst bewuster mee omgaan door inzaai van specifieke rassen van paardenbloem. ■

Auteurs zijn werkzaam aan het Louis Bolk Instituut.